

Чи російське місто Калінінград?

Важливим фактором сучасності, який, однак, має історичні коріння і надає можливість РФ формувати додаткові шляхи поширення «руського миру» в Прибалтиці, залишається існування Калінінградської області по сусідству з Литвою. Не маючи з основною територією РФ сухопутної межі, цей суб'єкт федерації утримується не лише в адміністративній, а також і в культурній орбіті кремлівського впливу. Подібна ситуація мала місце і з Аляскою, яка за договором 1867 р. була продана США з огляду на складність у підтриманні зв'язків з імперським центром через значну територіальну віддаленість. Незважаючи на вищий рівень доступних засобів комунікації на сьогодні, зв'язки з віддаленим регіоном усе ж створюють певні проблеми для федеральної влади. Однак Росія зберігає таку територію у своєму складі, не маючи намірів поступатися нею. Згідно з офіційною версією німецьке місто Кенігсберг стало російським Калінінградом у 1945 р. в результаті повоєнних процесів розподілу територій нацистської Німеччини між союзниками. Цей факт є цілком правдивим, однак неповним. Так, у ході Семирічної війни між Російською та Пруською імперіями 1756–1763 р. це місто в 1758 р. було захоплене російськими військами і перебувало під їхнім контролем до 1762 р. До того часу це було одне з класичних середньовічних торгових міст, котре контролювалося Тевтонським рицарським орденом. Як і в інших подібних містах Прибалтики, на його ярмарках московські купці зловживали своїм становищем і збували товари низької якості, натомість за безцінь купуючи та привозячи на батьківщину різні коштовності й дорогоцінні метали. Загалом для захоплення прибалтійських населених пунктів росіянами характерним було створення таких собі ревізійних комісій, які здійснювали облік усього загарбаного майна та земель і перерозподіляли їх між місцевим дворянством. Більше того, на час захоплення Кенігсберга припало створення в Російській імперії Мідного банку, для роботи якого, природно, не завадили би здобуті за безцінь ресурси. Разом з тим, згідно із заявою тогочасного російського канцлера О. Бестужева постійна присутність на теренах Європи невеликого російського армійського корпусу нібито мала слугувати дієвою гарантією для відвернення можливої війни.

Відтак, російським Кенігсберг був лише протягом чотирьох років, однак цього виявилось достатньо для радянського політичного керівництва, аби «повернути споконвічну територію». У 1762 р. під загрозою програшу у війні імператор Петро III змушений був піти на поступки і повернути за мирним договором усі завойовані території Пруссії. Якби цього не сталося, зовнішньополітичні інтереси тогочасної Росії вимагали би збереження міста в орбіті імперського впливу. Істотно, що на сьогодні як структурна одиниця Збройних Сил РФ створений Калінінградський особливий район, до складу якого включено прилеглу акваторію Балтійського моря і повітряний простір над нею. Командування Балтійського флоту здійснює контроль над районом з метою «реалізації заходів щодо підготовки до збройного захисту в зоні відповідальності». Загалом чисельність російських військ у Калінінградській області перевищує 25 тисяч осіб військовослужбовців і 3 тисячі одиниць

воєнної техніки. Зокрема, після анексії АРК до регіону було сплановано перекинути 4 додаткові армійські бригади з інших регіонів Росії, що було зумовлено начебто побоюваннями відкритого вторгнення з боку сусідніх прибалтійських держав у відповідь на кримські події. Також у Калінінграді діють 3 вищих військових навчальних заклади і кадетський корпус, котрі готують кадри для різних силових відомств РФ. З огляду на зазначене стає очевидним, що значення Калінінградської області для російського уряду полягає, насамперед, у зміцненні позицій для поширення політичного впливу на країни Прибалтики і контролю за ситуацією в Західній Європі. Відмова Литви, Латвії й Естонії від пережитків соціалістичного минулого виступає для Росії нічим іншим, як загрозою втрати контролю над регіоном і будь-яких можливостей повернення його під свій вплив.

З огляду на зазначене вище очевидно, що саме Калінінградська область виступає найбільш зручним плацдармом для підтримання ідеології «руського мира» в колишніх радянських республіках. Національний склад населення цього нового радянського регіону завдяки діям сталінського керівництва зазнав після Другої Світової війни суттєвих змін, пов'язаних із проведенням політики русифікації. Унаслідок цього було зруйновано історично німецьку етнічну основу краю, що на сьогодні дещо ускладнює доведення сумнівності російського походження Кенігсберга. Разом з тим, зразки середньовічної рицарської культури продовжують залишатися невід'ємною частиною образу міста і його околиць. Відверто ігноровані Росією принципи міжнародного права, пов'язані з повагою до державних кордонів і територіальної цілісності, залишаються, однак, чинними і не дають можливості іншим цивілізованим членам світового співтовариства вимагати від путінського уряду повернення історично німецьких територій. Рішення Потсдамської конференції 1945 р., відповідно до якого Радянський Союз одержав володіння над Східною Пруссією і, відповідно, Кенігсбергом, було продиктоване політикою держав-переможниць щодо перерозподілу володінь нацистської Німеччини. Попри те, що історичні реалії суттєво змінилися, цей документ залишається чинним.

Оригінал: <https://www.ukrinform.ru/rubric-ato/3513530-rossijskij-li-gorod-kaliningrad.html>